

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Sayı: 18
Volume: 18
2015

TÜBA Arkeoloji (TÜBA-AR) Dergisi
Uluslararası hakemli dergidir.

**TÜBA Journal of Archaeology
(TÜBA-AR)**

TÜBA-AR is an internationally
referenced journal

Sahibi / Owner:

Türkiye Bilimler Akademisi adına
Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR
(Başkan / President)

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Managing Editor**

Prof. Dr. Kenan ÇAĞAN

**Basın ve Halkla İlişkiler
Press & Public Relations**

Asiye KOMUT

Grafik Tasarım / Graphic Design

Ece YAVUZ

**TÜBA-AR İletişim Asistanı
Communication Assistant**

Cansu AKTAŞ

Baskı: Ses Reklam Paz. Tur. San. Tic.
Ltd. Şti.

Tel: 0.312 215 62 00

Sayı: 18/2015 (750 adet)

Basıldığı Tarih: 2015

ISSN: 1301-8566

**TÜBA-AR Yazışma Adresi
Correspondence Address**

TÜBA İstanbul Ofisi
İTÜ Maçka Yerleşkesi
Yabancı Diller Yüksek Okulu 34367,
Maçka-İSTANBUL
Tel: 0212 219 16 60
Faks: 0212 225 20 66
E-posta: cansu.aktas@tuba.gov.tr

**Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences**

Piyade Sokak, No: 27, 06690
Çankaya- ANKARA
Tel: 0312 442 29 03
Faks: 0312 442 72 36
www.tuba.gov.tr
E-posta: tuba-ar@tuba.gov.tr

© Türkiye Bilimler Akademisi, 2015
© Turkish Academy of Sciences, 2015
(All rights reserved.)

Bu derginin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar
dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz, CD ya da
manyetik bant haline getirilemez.
(Kaynağı belirtilmemiş görseller,
makalelerin yazarlarına aittir.)

TÜBA-AR YEREL VE SÜRELİ BİR YAYINDIR

Kapak Fotoğrafı

Akhaimenid Dönemi (MÖ 5. yy.) Oluz Höyük
Dağ Keçisi Protomlu Pişmiş Toprak Rhyton (Ş. Dönmez)

TÜBA-AR TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ ARKEOLOJİ DERGİSİ

TÜBA-AR, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından yıllık olarak yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Derginin yayın politikası, kapsamı ve içeriği ile ilgili kararlar, Türkiye Bilimler Akademisi Konseyi tarafından belirlenen Yayın Kurulu tarafından alınır.

DERGİNİN KAPSAMI VE YAYIN İLKELERİ

TÜBA-AR dergisi ilke olarak, dönem ve coğrafi bölge sınırlaması olmadan arkeoloji ve arkeoloji ile bağlantılı tüm alanlarda yapılan yeni araştırma, yorum, değerlendirme ve yöntemleri kapsamaktadır. Dergi arkeoloji alanında yeni yapılan çalışmalara yer vermenin yanı sıra, bir bilim akademisi yayın organı olarak, arkeoloji ile bağlantılı olmak koşuluyla, sosyal bilimlerin tüm uzmanlık alanlarına açıktır; bu alanlarda gelişen yeni yorum, yaklaşım, analizlere yer veren bir forum oluşturma işlevini de yüklenmiştir.

Dergi, arkeoloji ile ilgili yeni açılımları kapsamlı olarak ele almak için belirli bir konuya odaklanmış yazıları “dosya” şeklinde kapsamına alabilir; bu amaçla çağrılı yazarların katkısının istenmesi ya da bu bağlamda gelen istekler Yayın Kurulu tarafından değerlendirir. Kazı ve yüzey araştırmaları da dahil olmak üzere, yeni yorum ve açılım getirmeyen, yalnızca malzeme tanıtımı içeren, ön rapor niteliğindeki yazılar dergi kapsamının dışındadır. Kültür tarihi açısından önemli bir yenilik getiren önemli buluntular “haber” olarak dergiye kabul edilebilir. Yazarlar dergiye makale gönderdiklerinde, söz konusu yazının daha önce, çeviri olarak bile başka bir yerde yayımlanmadığını ya da yayımlanmak üzere bir başka dergiye gönderilmemiş olduğunu kabul etmiş sayılırlar.

TÜBA-AR TURKISH ACADEMY OF SCIENCES JOURNAL OF ARCHAEOLOGY

TÜBA-AR is an internationally referenced journal, published annually by the Turkish Academy of Sciences (TÜBA). Decisions related to the publication policy, the coverage, and the contents of the journal are admitted by the Editorial Board, formed by the Council of the Turkish Academy of Sciences.

COVERAGE AND PUBLICATION PRINCIPLES OF THE JOURNAL

Principally, the TÜBA-AR journal covers all recent studies, comments, evaluations, and methods in archaeology, and in adjacent areas related to archaeology, without limitation to any periods or geographic regions. In addition to studies carried out in the field of archaeology, as a publication organ of an academy of science, the journal is open to all professional fields of the social sciences, provided that they are related to archaeology; it has also undertaken the function to create a forum covering recent interpretations, approaches, and analyses developing in these fields.

The journal may feature writings focused on a specific subject as a “file” in order to comprehensively cover new initiatives related to archaeology; and to this end, the Editorial Board decides whether contributions of invited writers are required, or evaluates any requests received in that context. Articles that do not introduce new interpretations and initiatives, but are rather in the form of a preliminary report containing only introductions to materials, including archaeological excavations and surface researches, are out of the scope of the journal. Important findings introducing significant innovations in terms of the cultural history can be accepted as pieces of “news”. When writers send articles to the journal, they are deemed to have agreed and undertaken that the article in question has not been published in any other journal, including its translations into any languages, and that it has not been submitted to any other journal for publication, including its translations.

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Kurucu (Founder): Prof. Dr. Ufuk ESİN

Onursal Yayın Kurulu (Honorary Members of The Editorial Board)

Prof. Dr. Nimet ÖZGÜÇ - Prof. Dr. Refik DURU - Prof. Dr. Veli SEVİN
Prof. Dr. Harald HAUPTMANN

Yayın Kurulu Başkanı (Editor in Chief)

Prof. Dr. Şevket DÖNMEZ

Editörler (Editors)

Prof. Dr. Musa KADIOĞLU, Doç. Dr. Harun ÜRER, Yrd. Doç. Dr. Gamze SART
Prof. Dr. Gocha R. TSETSKHLADZE

Yayın Kurulu (Editorial Board)

Prof. Dr. Gülsün UMURTAĞ, Prof. Dr. Aynur ÖZFİRAT, Prof. Dr. Engin AKDENİZ
Prof. Dr. Yılmaz Selim ERDAL, Doç. Dr. Mehmet IŞIKLI, Yrd. Doç. Dr. Fethi Ahmet YÜKSEL
Yrd. Doç. Dr. Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT

Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

Tarihöncesi Arkeolojisi (Prehistory)

Prof. Dr. Harun TAŞKIRAN, Prof. Dr. Turan TAKAOĞLU, Doç. Dr. Metin KARTAL,
Doç. Dr. Bahattin ÇELİK

Protohistory ve Önasya Arkeolojisi (Protohistory and Near Eastern Archaeology)

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN, Prof. Dr. Gülsün UMURTAĞ, Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU
Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM, Prof. Dr. Aynur ÖZFİRAT, Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT
Prof. Dr. Engin AKDENİZ, Prof. Dr. Süleyman ÖZKAN, Prof. Dr. Tunç SİPAHİ
Prof. Dr. Vasıf ŞAHOĞLU, Doç. Dr. Özlem ÇEVİK,
Doç. Dr. Mehmet IŞIKLI, Yrd. Doç. Dr. Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT

Klasik Arkeoloji (Classical Archaeology)

Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL, Prof. Dr. Musa KADIOĞLU, Prof. Dr. Turgut HACI ZEYREK
Prof. Dr. Kutalmış GÖRKAY, Prof. Dr. Gül IŞIN, Prof. Dr. Zeynep ÇİZMELİ-ÖĞÜN
Prof. Dr. Gürcan POLAT, Prof. Dr. Ralf von den HOFF, Prof. Dr. Zeynep KOÇEL ERDEM
Doç. Dr. Veli KÖSE, Doç. Dr. Daniş BAYKAN,

Karadeniz Arkeolojisi (Black Sea Archaeology)

Prof. Dr. Gocha R. TSETSKHLADZE, Prof. Dr. Şevket DÖNMEZ

İran – Orta Asya Arkeolojisi (Iran – Central Asia Archaeology)

Prof. Dr. Aiman DOSSYMBAYEVA, Doç. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ, Doç. Dr. Anıl YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Farshid İRAVANI GHADİM

Türk - İslam Arkeolojisi (Turkish - Islamic Archaeology)

Prof. Dr. Bozkurt ERSOY, Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ, Prof. Dr. Kenan BİLİCİ
Doç. Dr. Harun ÜRER , Doç. Dr. Mustafa ÖZER, Yrd. Doç. Dr. Rüstem BOZER

Ortaçağ Arkeolojisi (Medieval Archaeology)

Prof. Dr. Zeynep MERCANGÖZ, Prof. Dr. Ayşe AYDIN, Prof. Dr. Yüksel SAYAN
Prof. Dr. Osman ERAVŞAR, Doç. Dr. Ferudun ÖZGÜMÜŞ, Doç. Dr. Lale DOĞER,
Doç. Dr. V. Macit TEKİNALP, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Emel Emine DÖNMEZ

Eskiçağ Tarihi (Ancient History)

Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR, Prof. Dr. Turgut YİĞİT, Prof. Dr. Turhan KAÇAR
Prof. Dr. Mustafa ADAK, Yrd. Doç. Dr. Bülent ÖZTÜRK

Hititoloji (Hittitology)

Prof. Dr. Aygül SÜEL

Mısırbilim (Egyptology)

Yrd. Doç. Dr. Hasan PEKER

Arkeojeofizik (Archaeogeophysics)

Doç. Dr. Selma KADIOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Fethi Ahmet YÜKSEL

Arkeojeoloji (Archaeogeology)

Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU

Arkeometalurji (Archaeometallurgy)

Prof. Dr. Ünsal YALÇIN

Arkeozooloji (Archaeozoology)

Prof. Dr. Vedat ONAR, Doç. Dr. Levent ATICI

Arkeobotanik (Archaeobotanic)

Doç. Dr. Evangelia PİŞKİN

Antropoloji (Anthropology)

Prof. Dr. Yılmaz Selim ERDAL, Prof. Dr. Ayla SEVİM, Doç. Dr. Ömür Dilek ERDAL
Yrd. Doç. Dr. Gamze SART

Sosyoloji (Sociology)

Prof. Dr. Kenan ÇAĞAN

Kültürel Mirasın Korunması / Koruma Amaçlı Planlama

(Protection of Cultural Heritage / Protection Planning Policies and Approaches)

Doç. Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Şevket DÖNMEZ Sunu / Presentation	6
Emma L. BAYSAL Neolitik Dönem Kişisel Süs Eşyaları: Yeni Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Son Araştırmalar <i>Neolithic Personal Ornaments: New Approaches and the Current State of Research in Turkey</i>	9
Mücella ERDALKIRAN Neolithic Bone Spoons from Barcın Höyük <i>Barcın Höyük Neolitik Dönem Kemik Kaşıkları</i>	25
Taner KORKUT, Gül IŞIN, Turan TAKAOĞLU, Bilsen ÖZDEMİR Tlos Antik Kenti Yakınlarındaki Tavabaşı Mağarası Kaya Resimleri <i>Rock Paintings from Tavabaşı Cave near the Ancient City of Tlos</i>	37
Mehmet IŞIKLI The Kura-Araxes Culture in the Erzurum Region: The Process of Its Development <i>Kura-Aras Kültürü'nün Erzurum Bölgesi'ndeki Gelişim Süreci</i>	51
Şevket DÖNMEZ Oluz Höyük Kazıları Işığında Kuzey-Orta Anadolu (Pontika Kappadokia) Akhaimenid Varlığına Güncel Bir Bakış <i>A Current Look at the Achaemenid Presence in North-Central Anatolia (Pontika Kappadokia) in the Light of Oluz Höyük Excavations</i>	71
Murat ÇEKİLMEZ Halikarnassos Yarımadası'ndan Bir Grup Figürin <i>A Group Figurines from the Halikarnassos Peninsula</i>	109
E. Deniz Oğuz KIRCA Karya Khersonesosu'nda (Pera) İki Tip Kale/Kale Yerleşimi <i>Two Models of Fortresses/Fortress Settlements in the Carian Chersonesos</i>	125
Taylan DOĞAN Antandros Ölü Gömme Geleneğinde Strigilis: Tipolojik ve Kronolojik Gözlemler <i>Strigil in Burial Customs of Antandros: Observations on the Typology and Chronology</i>	143
Asuman COŞKUN ABUAGLA Pisidia Apolloniası'ndan Via Sebaste'ye Ait Yeni Bir Mil Taşı <i>A New Milestone from Pisidian Apollonia Relating to Via Sebaste</i>	175
Şahin YILDIRIM Hadrianopolis: Trakya'da Bir Kalekent <i>A Citadel in Thrace: Hadrianopolis</i>	181
Bakiye YÜKMEN EDENS Yemen-Hirran'da Bir İslam Öncesi Geç Evre Mezarlığı <i>A Late Pre-Islamic Cemetery in Hirran-Yemen</i>	205
TÜBA-AR 18. Sayı Hakemleri	225
TÜBA-AR Genel Yazım Kuralları	227

SUNU

Önasya tarımın başladığı, hayvanların evcilleştirildiği, ilk köylerin kurulduğu, yazının ve paranın icat edildiği, en önemli antik kentlerinin bulunduğu topraklara sahiptir, yani Eski Dünya'dır. Önasya'nın bir parçası olan Ülkemizin güney sınırının güneyindeki coğrafyada arkeolojik değerler ile kültürel mirasın tahrip edilmesini büyük bir üzüntü ile neredeyse 5 yıldır izliyoruz.

Devletsizlikten meydana gelen otorite boşluğunu fırsat bilen bazı gruplar tarafından planlanan saldırılar önce Musul yakınlarındaki *Ninive*'de başladı. Assur başkentlerinden biri olan bu antik kentte, kışla-sarayın (*ekal-maşarti*) yer aldığı Nebi Yunus Tepesi'ndeki Yunus Peygamber Türbesi yok edildi. Sonrasında Khorsabad köyü yakınlarındaki *Dur-Şarrukin* kenti hedef oldu. Ünlü Assur kralı II. Sargon'un (MÖ 721-705) başkent olarak tasarlayıp, inşa ettirdiği bu önemli yerleşmenin son durumu hakkında ne yazık ki hiçbir bilgiye sahip değiliz. Sonraki saldırıların merkezi Nimrud adıyla bilinen antik Kalhu kenti oldu. Dicle ve Büyük Zap nehirlerinin kesişme noktasında yer alan Kalhu, Tevrat'ta *Kalah* olarak anılmaktadır. Burada inşa ettirilmiş olan Kuzeybatı Sarayı, Osmanlı sarayları da dâhil olmak üzere Önasya saraylarının atası olarak bilinmektedir. Maalesef yaklaşık bir yıl önce Kuzeybatı Sarayı ile hemen kuzeyindeki zigguratın bombalarla yok edilmesini yansıtan filmler sosyal medyada yayınlandı.

Irak'la benzerlik gösteren olumsuz bir durum ne yazık ki Suriye'de de gelişmektedir. *Palmyra* antik kentinde bulunan çok sayıda heykel ile ünlü BaalŞamin Tapınağı'na ağır saldırılar yapıldığı üzüntüyle izlenmektedir. Mezopotamya ve Suriye'nin durmayan bir tempoda tahrip edilmekte olan arkeolojik değerleri ile kültürel

ve tarihi mirası Türkiye'yi ve bizleri de ilgilendiren kritik bir konuma gelmiştir. Sınırlarımıza yalnızca 5-10 km mesafedeki bu örenyerleri, 100 yıl öncesinde atalarımızın, dedelerimizin yaşadığı bir coğrafyada, o günkü vatanımızda yer alıyordu. Buralardaki ilk kazıları başlatan İngiliz ve Fransızların Osmanlı Devleti'nden izin almış oldukları da unutulmaması gereken tarihsel bir gerçekliktir.

Türkiye'nin ve bir parçası olduğumuz Önasya'nın tüm arkeolojik ve tarihsel değerlerine sahip çıkılması noktasındaki yeni yayın anlayışını 2014 ve 2015 yıllarında basılan 15, 16 ve 17. sayılarla gösteren TÜBA-AR, öncelikle göre içerik bakımından daha kapsamlı sayısı olan 18. sayıya ulaşmış bulunmaktadır. 2011 - 2013 yılları arasındaki aksama nedeniyle oluşan eksikler de bu sayıyla birlikte giderilmiş bulunmaktadır. TÜBA-AR, 2016 yılında, 19. sayısı ile normal periyoduna dönmüş olacaktır. Bugüne değin artan bir ilgiyle bizi destekleyen TÜBA Başkanı Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar ile Danışma Kurulu üyemiz Prof. Dr. Kenan Çağan'a, Editör, Yayın ve Danışma kurullarındaki değerli hocalarım ile meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Bu sayıya yazıları ile değer katan makale sahipleri ile teknik ve bürokratik işleri başarı ile tamamlayan Asiye Komut, Ece Yavuz ve Cansu Aktaş'a teşekkür ederim. Arkeolojik kazıların sonsuza kadar devam etmesi dileği ile.

Prof. Dr. Şevket Dönmez
TÜBA-AR Yayın Kurulu Başkanı

PRESENTATION

Near East has the lands where the domestication and agriculture started, the first villages were settled, the writing and currency discovered and the most important ancient cities founded; it is the Old World. We are watching with sadness for five years the destruction of archaeological values and the cultural heritage in the land south of the southern border of our country that also is a part of the Near East.

The assaults which were instigated by the ones who took advantage of the lack of authority caused by the absence of government first started in *Nineveh* near Musul. Tomb of Jonah on Nebi Yunus Hill where the barracks-palace (*ekal-mašarti*) stood, in the city that was one of the Assyrian capital cities. Then the city of *Dur-Šarrukin* near the village of Khorsabad was targeted. Unfortunately we do not have any information on the latest situation of this settlement which was designed and built by the Assyrian King Sargon II (MÖ 721-705) as a capital city. The next target of the assaults were the ancient *Kalhu* city that was known as Nimrud. Kalhu that was situated in the junction of Euphrates and Great Zap River, was mentioned in Bible as *Kalah*. The Northwestern Palace that was built here is considered the predecessor of all the Near Eastern palaces including the Ottoman palaces. Unfortunately the videos that showing the destruction of the ziggurat north of the Northwestern Palace with bombs were broadcasted in the social media.

Another grave situation resembling Iraq is unfortunately developing in Syria. We are watching with sadness that many sculptures in the ancient city of *Palmyra* and the famous Baalshamin Temple were targeted with attacks.

The continuous destruction of Mesopotamia and Syria's archaeological values and cultural and historical heritage reached a critical point that concerns Turkey and us. These sites that stands 5-10 kilometers from our borders were in the geography where our predecessors lived 100 years ago, in our own nation of those days. It should not be forgotten that the British and the French who first conducted the excavations there took permission from the Ottoman Empire.

TÜBA-AR that showed its new publication mentality of owning all the archaeological and historical values of Turkey and the Near East which we are a part of, with its 15th, 16th and 17th issues published in 2014 and 2015 has reached its more comprehensive issue of 18. The shortfalls caused by the gap between 2011 and 2013 were also remedied by this issue. TÜBA-AR will return to it's normal period with the 19th issue. I would like to thank the President of TÜBA Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar and the Member of Advisory Board Prof. Dr. Kenan Çağan, my colleagues and the academicians in the Editorial and Advisory Board. I would also like to thank the owners of the articles who contributed to this issue and Asiye Komut, Ece Yavuz and Cansu Aktaş who successfully completed the technical and bureaucratic tasks. With the wish of continuation of archaeological excavations forever.

Prof. Dr. Şevket Dönmez
TÜBA-AR Editor in Chief

TLOS ANTİK KENTİ YAKINLARINDAKİ TAVABAŞI MAĞARASI KAYA RESİMLERİ

ROCK PAINTINGS FROM TAVABAŞI CAVE NEAR THE ANCIENT CITY OF TLOS

Taner KORKUT*, Gül IŞIN**, Turan TAKAOĞLU***, Bilsen ÖZDEMİR****

Anahtar Kelimeler: Likya, Tlos Antik Kenti, Tavabaşı Mağarası, Kaya Resimleri, Kalkolitik Dönem
Keywords: Lycia, Ancient City of Tlos, Tavabaşı Cave, Rock Paintings, Chalcolithic Period

ÖZET

Likya Bölgesi sahip olduğu tarihi ve doğal zenginlikleriyle Anadolu uygarlıkları içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Herodot Likya halkının Girit'ten göç ettiğini belirtmiştir. Homeros'un İlyada Destanı'nda Likya ordusunun Troya savaşlarında Sarpedon önderliğinde Akhalara karşı kahramanca mücadelesi anlatır. Hem Hitit tabletleri hem de mısır hiyerogliflerinden Likya ordusunun Kadeş Savaşı'nda Hititlerin yanında savaştığı da bilinmektedir. Likya halkının Demirçığ öncesinde bu topraklardaki varlığı yakın zamana kadar arkeolojik buluntularla belgelenememiştir. Dolayısıyla kendilerine özgü bir dili ve sanatı olan Likyalıların tarihsel geçmişi hakkında farklı görüşler ortaya atılmıştır. Tlos Antik Kenti ve yakın çevresindeki Tavabaşı - Girmeler mağaralarında yapılan araştırmalar Likya Bölgesi'ndeki yaşamın Hititler zamanından daha önce başladığını göstermiştir. Tlos kent merkezinde yürütülen kazı çalışmaları esnasında Kalkolitik Dönem ve Tunç Çağına ait yerleşim kalıntularına ulaşılmıştır. Girmeler Mağarası önünde tespit edilen höyükteki en erken yerleşim katmanı seramiksiz Neolitik Dönem'e tarihlenmektedir. Tavabaşı mağaraları da benzer şekilde Neolitik Dönem'den itibaren bölge insanının sosyal yaşam detaylarını içeren arkeolojik veriler sunmaktadır. Mağaraların dış yüzeylerinde bulunan farklı ikonografideki kaya resimleri prehistorik dönemlere ait Tavabaşı yerleşiminin önemli kanıtlarındandır.

ABSTRACT

Archaeological investigations conducted in the mountainous territory of the ancient Lycian city of Tlos revealed significant information regarding the prehistoric past of the region. One of the most important discoveries is probably the Tavabaşı Cave, which has evidence for prehistoric rock art. Tavabaşı is composed two caves located very close one another, namely the upper cave and the lower cave. A group of figures painted in red have been documented on the weathered surface of the rock face above and to the left of the small entrance to the lower cave. These rock paintings are characterized by various geometric motifs, ornaments, unidentified signs and human figures. In terms of style, they strongly resemble rock paintings identified at numerous locations in the Latmos Mountains to the northwest. Previously, it was accepted that the Latmos examples were the only testimonies to rock art in western Anatolia. Tavabaşı presents new evidence for the southward expansion of this tradition. It is proposed that the paintings observed on the façade of the lower cave could be dated to the first half of the fifth millennium BC in the light of two radiocarbon dates from the trial trench conducted inside the lower cave. This dating is more-or-less in accordance with the date offered for rock paintings in the Latmos Mountains, which accepted to be from the late sixth and fifth millennia BC based on the stylistic comparison of figures with those observed on painted pottery from the Lake District.

* Prof. Dr. Taner KORKUT, Akdeniz Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Antalya. E-posta: tkorkut@akdeniz.edu.tr

** Prof. Dr. Gül IŞIN, Akdeniz Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Antalya. E-posta: gulisin@gmail.com

*** Prof. Dr. Turan TAKAOĞLU, Onsekizmart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Çanakkale. E-posta: turantakaoglu@gmail.com

**** Arş. Gör. Bilsen ÖZDEMİR, Akdeniz Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Antalya. E-posta: bilsenercan@gmail.com

1. GİRİŞ

Muğla İli'ne bağlı Seydikemer İlçesi'nin yaklaşık 15 km güneydoğusundaki Yaka Köyü sınırları içerisinde kalan Tlos Antik Kenti (Res. 1), savunmaya elverişli dağlık arazi yapısı ve Eşen Vadisi'ne hakim konumuyla öne çıkan önemli Likya Bölgesi yerleşimlerindedir¹. Akdağlar'ın sarp yamaçlarında başlayan tarihi yerleşim alanı batı yönünde Eşen Nehri'nin getirdiği alüvyonlarla oluşmuş vadi düzlüğüne kadar ulaşır. Ayrıca güney yönde kalan Saklıkent Kanyonu ile kuzeybatıda bulunan Seydikemer İlçesi antik kentin egemenlik sınırlarını çizer. Tlos Antik Kenti'nin komşuları arasında kuzeyde Araxa, kuzeydoğuda Oinoanda, kuzeybatıda Kadyanda, güneyde Xanthos, güneybatıda Pınara ve batıda Telmessos şehirleri yer almaktadır.

Tlos arkeolojik kazıları kapsamında kentin territoryasında da bölgenin antik çağ kültürlerine yönelik önemli araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Tlos'un Geç Tunç Çağı Hitit kaynaklarında *Tlawa* olarak adı geçen bir kaç kentten birisi olması bu araştırmaların altında yatan ana nedenlerden birisi olmuştur. Tlos çevresinde olası MÖ 2. Binyıl buluntulara ait izleri tespit etmeyi amaçlayan çalışmalar esnasında bölgenin Tunç Çağı, Kalkolitik ve Neolitik Dönemlerine ait önemli verilere ulaşılmıştır. Bu yerleşimlerden en önemlisi hiç şüphesiz Erken Neolitik Dönemden Bronz Çağına kadar iskan izleri sunan Girmeler Mağarası önündeki bugün tahrip olmuş höyük yerleşimi kalıntılarıdır². Tlos kazı ekibi tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında ortaya çıkan en dikkat çekici keşiflerden birisi de Arsaköy yakınlarında Tavabaşı Mevkii'ndeki iki mağaradır³. Bunlardan Aşağı Mağara'ya girişi sağlayan küçük açıklığın üzerinde ve solunda aşınmış düz yüzey üzerinde kırmızı boya ile yapılmış farklı biçimlerde geometrik motifler, süslemeler, insan figürleri ve tanımlanamayan figürler dikkat çekmektedir. Üslup bakımından burada karşımıza çıkan kırmızı boyalı figürlerin çok yakın benzerlerini kuzeybatıda Latmos Dağlarında bulunan birçok kaya resimlerinden bilmekteyiz. Şimdiye kadar Latmos Dağları kaya resimlerinin Batı Anadolu kaya resim sanatının tek tanığı olarak kabul edilmekteydi. Tavabaşı Aşağı Mağara artık

Res. 1. Likya Bölgesi Prehistorik Yerleşim Alanları / Map Showing Major Prehistoric Sites in South-West Anatolia.

Latmos Dağları bölgesinde tespit edilen kaya resimleri geleneğinin daha güneye, Fethiye Bölgesine kadar uzanmış olduğuna işaret etmektedir. Bu çalışmada sözü edilen kaya resimlerinin Aşağı Mağara içindeki test açmasından alınan örneklerin radyokarbon yöntemiyle tarihlenmesi sonucunda en geç MÖ 5. binin ilk yarısına ait olabileceği tahmin edilmektedir. Bu tarihlenmenin Latmos Dağları bölgesinde bulunan kaya resimleri için önerilen MÖ geç 6. Binyıl/erken 5. Binyıl tarihi ile aşağı yukarı örtüştüğü görülmektedir.

2. TAVABAŞI AŞAĞI MAĞARA VE YUKARI MAĞARA

Tlos Antik Kenti'nin güneyindeki Arsaköy yakınlarında Tavabaşı Mevkii'nde bulunan ve birbirine çok yakın Yukarı Mağara ve Aşağı Mağara olarak adlandırılan arkeolojik alanlar bölgenin özellikle Kalkolitik insanların yaşamları konusunda önemli bilgiler sunmaktadır (Res. 2). Deniz seviyesinden yaklaşık 900 m yükseklikte yer alan ve tırmanış için güvenlik donanımı gerektiren Tavabaşı Mevkii'nde bulunan iki mağara bölgenin prehistorik dönem insanının sosyal yaşam detaylarını sunan arkeolojik buluntular içermektedir⁴. Yukarı Mağara içlerinde ve çevresinde bulunan kalıntılar Erken Neolitik Dönem'e kadar geriye gitmesine rağmen hem Yukarı Mağara hem de Aşağı Mağara'nın özellikle Orta Kalkolitik dönem boyunca en azından 300 yıl süreyle kesintisiz kullanıldığı anlaşılmaktadır. Aşağı Mağara'nın dış yüzeylerinde bulunan farklı ikonografideki kaya resimleri bölge kültür tarihi için önemli bulguları temsil etmektedir⁵.

¹ Korkut 2015.

² Takaoğlu/Korkut/Erdoğu/Işın 2014.

³ Korkut/Işın/Takaoğlu (baskıda).

⁴ Korkut 2012: 464, Res. 14-15; Korkut 2013: 195, Res. 14; Korkut 2014: 109-110, Res. 11-12; Korkut 2015: 162-166.

⁵ Korkut 2012: 464-465, Res. 14; Korkut 2013: 195-197, Res. 14.

Res. 2. Arsaköy yakınlarındaki Tavabaşı Mağaraları Genel Görünüm / View of Upper Cave and Lower Cave at Tavabaşı near Arsaköy.

Yaklaşık olarak 19 metre eninde geniş bir girişe sahip Yukarı Mağara'nın girişinin önünde bulunan büyük kaya kütlelerindeki çökme ve kopmalardan dolayı buraya ulaşım zaman içinde zorlaşmıştır. Mağara girişinin hemen batı yönündeki kayalığın önünde yer alan iki adet Erken Bizans Dönemi sarnıcın varlığından, girişteki göçüklerin günümüzden en az bin yıl önce gerçekleştiği düşünülmektedir. Mağara önündeki kaya kütlelerinin kopmasının ardından mağaranın kullanımı sona ermiş olmalıdır. Oldukça kalın sıvalarla yalıtılmış olan sarnıçlardan ilki yaklaşık 2,8 m, ikincisi ise 2 m çapında oval plan göste-

rir. Mağaranın ana girişinden yaklaşık 22 m sonra, 1,5 m genişliğindeki dar bir geçitle ilk geniş galeriye ulaşılır. Daha sonraki 2. geçit dar ve zahmetli bir yol verir ve o da geniş ve ferah olan ikinci galeriye ulaşır. 3. geçitten sert bir tırmanışla çıkıldıktan sonra ulaşılan küçük bir odacıkla mağara açıklığı son bulur. Burada mağara oluşumuyla bağlantılı sarkıtlar tüm görkemiyle günümüze ulaşmıştır. Galeri ve geçitlerin zemininde rastlanılan çanak çömlek parçaları Neolitik Dönem'den Bizans Dönemi'ne kadar farklı zaman dilimlerine tarihlenmektedir⁶.

Aşağı Mağara ise Yukarı Mağara'ya göre kayalık yüzeyin bir alt kodunda yer almaktadır (Res. 3). Yukarı Mağara'ya göre daha küçük ve 9 metre uzunluğunda ve 6 metre genişliğinde tek bir odadan oluşan Aşağı Mağara'ya 1,2 x 0,6 m ölçülerinde küçük bir açıklıktan girilmektedir. Mağaranın zemininde kaçak kazıcıların açtığı çukurda yapılan tespit ve belgeleme çalışmaları esnasında farklı yerleşim katmanlarına ulaşılmıştır (Res. 4). Yüzeyden yaklaşık olarak 1,5 m derinlikte ana kayaya ulaşan açmanın kaya üzerindeki 0,6 m kalınlığında kültür tabakasında yoğun miktarda Orta Kalkolitik döneme ait buluntular ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu yerleşim tabakası alt ve üstten genellikle karbon birikimi ile diğerlerinden ayrılmıştır. Söz konusu Orta Kalkolitik dönem tabakasından alınan iki örneğin radyokarbon tarihlemesi sonucu bu tabakanın MÖ 4838 ve 4459 arası yaklaşık

Res. 3. Tavabaşı Aşağı Mağara girişi / Entry of Lower Cave at Tavabaşı.

⁶ Korkut 2012: 464-65, Res. 15.

300-350 yıl kadar iskan gördüğü söylenebilir. Değişik tabakalarda gözlemlenen seramikler içerisinde yüze yakın tabakalarda az miktarda Neolitik Dönem, Bronz Çağı ve Demir Çağından Bizans Dönemine kadar farklı dönemleri temsil eden çanak çömlek parçaları gözlemlenmiştir. Mağara girişinin hemen üst kısmındaki fresko parçaları da Bizans Dönemi'ne tarihlenmektedir.

Res. 4. Tavabaşı Aşağı Mağara İçinde Açılan 2,5 x 2 m Boyutlarındaki Sondaj Çukuru / *Trial Trench Measuring 2,5 m x 2 m Opened in Lower Cave at Tavabaşı.*

Demir Çağ öncesi Likya kültür tarihi için büyük önem arz eden Tavabaşı mağaraları Batı Anadolu arkeolojisinin en az bilinen dönemlerinden biri olan Orta Kalkolitik Dönem yerleşim izlerini de barındırmaktadır. Güneybatı Anadolu'da söz konusu Orta Kalkolitik Dönem yalnızca Karain Mağarası ile Elmalı ovasında Aşağı Bağbaşı ve Kızılbilbel gibi yerleşimlerden bilinmektedir⁷. Özellikle Aşağı Mağara'nın kesitlerinden alınan radyokarbon örnekleri de bu dönemin aydınlatılması için önemli veriler sunmaktadır. Mağara içerisinde tespit edilen prehistorik çanak çömlek arasında Orta Kalkolitik Döneme tarihlenen örnekler yüksek bir orandadır (Res. 5). Bilindiği üzere Batı Anadolu'da az bilinen Orta Kalkolitik Dönem, Göller Bölgesi Hacılar çok renkli seramik geleneği ile tanımlanan nitelikli Erken Kalkolitik kültür ile daha çok Beycesultan erken evreleriyle özdeş tutulan ve genellikle koyu renkli seramik geleneği ile temsil edilen Geç Kalkolitik kültür arasındaki geçiş dönemidir. Elmalı Ovasında belirlenen söz konusu Orta Kalkolitik Dönem ile ilgili bilgilere Tavabaşı Aşağı Mağara'nın katkısı sağlaması bu bakımdan önemlidir. Genellikle kısa dönemli iskanlar ile karakterize edilen Orta Kalkolitik Dönem yerleşim tipleri arasında Tavabaşı örneğinde olduğu gibi mağara tipi yerleşimlerin yer alması da ayrıca ilgi çekicidir.

Res. 5. Tavabaşı Aşağı Mağara Orta Kalkolitik Dönem Seramik Buluntuları / *Middle Chalcolithic potsherds from Lower Cave at Tavabaşı.*

⁷ Mellink 1975: 355; Eslick 1980: 8; Eslick 1992.

3. TAVABAŞI KAYA RESİMLERİ

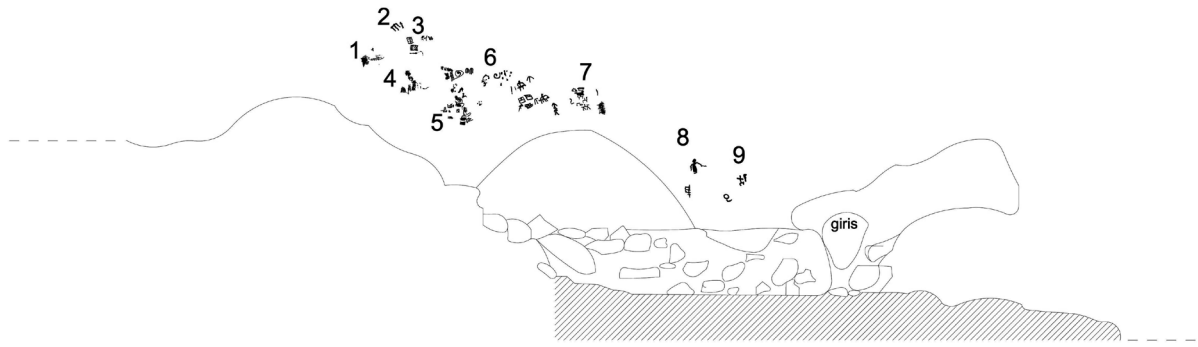
Tavabaşı Aşağı Mağara'nın kuzeydoğuya bakan cephesindeki kaya resimleri büyük mağaraya doğru ilerleyen yol boyunca doğu-batı doğrultulu olarak ana kaya yüzeyi üzerinde görülür durumdadır. Resimsel anlatımların bulunduğu bu alanın kaya resimleri için uygun hale getirilmesi amacıyla yüzeyin kabaca tıraşlandığı da gözlemlenmiştir (Res. 6). Mağara yerleşiminin önündeki korunaksız kaya yüzeyinde bulunan söz konusu resimler binlerce yıldır özellikle yağmur, kuvvetli güneş ışığı, nemli kaya yüzeyi ve bu etkenlere bağlı olarak kaya yüzeyinin parçalanması gibi olumsuz pek çok doğal tahribata maruz kalmıştır. Ayrıca mağaraların çobanlar tarafından sığınak amacıyla kullanılması da tahribatın etkilerini arttırmış ve kaya resimleri bugün büyük oranda zarar görmüştür.

Günümüze kadar ulaşabilen kaya resimleri yoğunlukla soluk bir boya dokusu gösterir. Genel olarak şematik bir üslupla verilen anlatımlarda çoğunlukla kırmızı rengin tercih edildiği, sadece tek bir alanda sarı rengin de kullanıldığı görülmüştür. Resimlerin tamamlanma-

dığı alanlarda gri gibi daha açık tonların da kullanıldığı tahmin edilmektedir. Tahribata rağmen genel hatlarıyla takip edilebilir durumdaki kaya resimleri içerik olarak kısmen de olsa çözümlenebilmesine olanak sağlamıştır (Res. 7-9). Kaya yüzeyine yerleştirilme durumları göz önünde bulundurularak dokuz farklı küme içerisinde değerlendirilen kaya resimleri başlangıç grubundan itibaren sırasıyla doğal peyzaj, mekan, soyut anlatımlar, insan ve hayvan anlatımlarını içermektedir. Ayrıca ikonografik olarak anlaşılır durumda olan bu konuların yanında tam olarak tanımlanamayan soyut ve düzensiz çizgisel anlatımlar da bu kümeler içerisinde yer almaktadır. Söz konusu resimsel anlatımlar içerisinde bir konu birlikteliği saptamak güçtür. Ancak özellikle altıncı kümeden sonra başlayan insan betimlemelerinin olduğu alanların mekan ve hayvan figürleri ile birlikte resmedilişi göz önünde bulundurulduğunda, bu tasvirlerin günlük yaşama dair bazı anlatımları içerdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca sekizinci resim kümesi içerisindeki sahenin en sonunda yer alan, boyut ve biçem olarak diğer insan resimlerinden rahatlıkla ayrılabilen figürün de tanrısal bir karakteri temsil edebileceği düşünülmektedir (Res. 10).

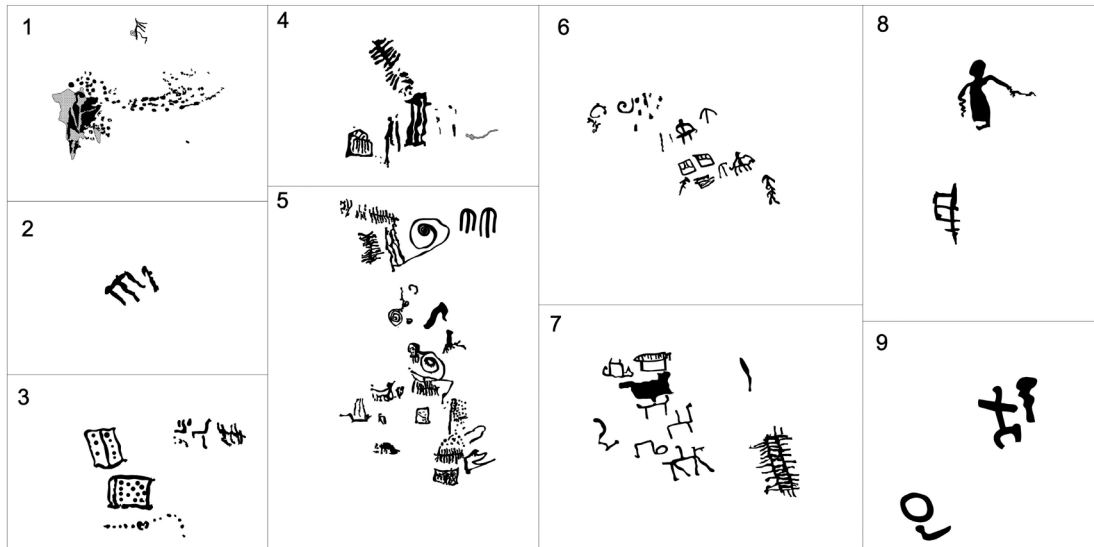
Res. 6. Tavabaşı Aşağı Mağara Girişi ve Aşınmış Düz Yüzeye Sahip Ön Cephesi / Façade of the Lower Cave with Rock Paintings at Tavabaşı.

kesit A-A'

Res. 7. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephe Çizimi ve Kaya Resimlerinin Konumu /
Drawing of the Façade of Lower Cave Showing Locations of Rock Paintings.

DETAY kesit A-A'

Res. 8. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki Kaya Resimleri (Dokuz resim kümesi halinde) /
Drawings of the Motifs on the Façade of Lower Cave (in nine figure groups).

Res. 9. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki Kaya Resimlerinin Renklendirilmiş Hali /
Computer-Based Coloring of Rock Paintings on the Façade of Lower Cave.

Res. 10. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 8. Resim Kümesi: Yalnız İnsan Tasvirleri / *Human Figures in Group 8 on the Façade of Lower Cave.*

3.1. İnsan Tasvirleri

Kaya resimlerinin en belirgin anlatımını oluşturan insan şeklindeki betimlemeler doğu-batı doğrultulu resim sırasının orta aksına denk gelen altıncı kümeden itibaren görülmektedir. İnsan figürü olarak tanımlanan anlatımlar toplam altı adet insan resminden oluşmaktadır. Söz konusu anlatımlar 8. ve 9. resim kümelerinde olduğu gibi yalnız figürler (Res. 10, 13), 6. ve 7. resim kümelerinde olduğu gibi grup anlatımları (Res. 11-12), ya da 7. resim kümesinde olduğu gibi insan-hayvan grupları şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Res. 12). Genelde ayakta duran ve cepheden ya da profilden verilmiş anlatımlardan oluşan insan betimlemeleri şematik bir üslupla resmedilmiştir. Dik bir çizgiyle belirtilen baş ile gövde üzerinde iki yana açılan çizgisel kollar ve aynı stilde ters “U” formunda belirtilen ayaklar figürlerin genel yapısını oluşturmuştur. Ancak bu figürlerin bazılarında kol ve bacak

detaylarının oluşturulmasında küçük farklılıklar dikkat çekmektedir. İnsan betimlemelerinin boyutları 8 numaralı resim kümesinde yer alan ve yüksekliği 31 cm olan tanrısal anlatım dışında, 15-18 cm arasında değişkenlik göstermektedir. Kendi içlerinde boyama stiline sahip olan bu figürlerin cinsel uzuvları belirtilmemiştir. Ancak Latmos ve Beldibi mağara resimleri gibi benzer örneklerle yapılan karşılaştırmalar sonucunda bir cinsiyet ayrımı yapmak mümkündür⁸. Buna göre 7 ve 9 numaralı resim kümelerinde (Res. 12-13) içerisinde ayakta yalnız ya da bir hayvan betimlemesi ile bağlantılı olarak duran figürlerin erkekleri sembolize ettiği; 6 numaralı küme içerisinde yer alan, boyut ve stil olarak diğer örneklerden farklı verilmiş figürün ise (Res. 11) bir kadını betimlediği düşünülmektedir.

⁸ Peschlow-Bindokat 2006.

Res. 11. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 6 Numaralı Resim Kümesinde İnsan Figürü / *Human Figure in Group 6 on the Façade of Lower Cave.*

Res. 12. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 7. Resim Kümesi: Grup Halinde İnsan Tasvirleri ve Hayvan Figürleri / *Human and Animal Figures in Groups in Group 7 on the Façade of Lower Cave.*

Res. 13. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 9. Resim Kümesi: Yalnız İnsan Tasvirleri / *Human Figures in Group 9 on the Façade of Lower Cave.*

Sekiz numaralı küme içerisinde yer alan ve yüksek tutulmuş boyutuyla diğerlerinden ayrılan figür belirgin kafa yapısı, iri betimlenmiş gövdesi, yanlara açılan yay biçimli kolları ve ellerinde tuttuğu spiral formlu sembollerle (yılan?) diğer insan betimlemelerinden ayrılmaktadır (Res. 10). Erkek anlatımları olarak yorumlanan diğer resimlerden belirgin biçimde ayrılan bu figürün bir kadın betimlemesi olması olasılığı yüksektir. Ayrıca figürün boyutunun diğer örneklerden daha büyük tutulması ve konum olarak da resim kompozisyonunun en sağında yer alarak diğer anlatımlara yönlendirilmesi tanrısal bir karakterde olmasıyla açıklanabilir. Diğer yandan özellikle altıncı kümeden sonra betimlenmiş insan ve insan-hayvan anlatımlarının bu figüre doğru yönlendirilmiş olmaları da oldukça dikkat çekicidir.

3.2. Hayvan Figürleri

İnsan betimlemelerinden sonra Tavabaşı mağarası kaya resimlerinin en dikkat çekici anlatımlarını hayvan tasvirleri oluşturmaktadır. Genel kompozisyon içerisinde 6 ve 7 numaralı resim kümelerinde tekil ya da insanlarla bağlantılı olarak betimlenen hayvan figürleri Tavabaşı kaya resimlerinin şematik karakterine uygun biçimde profilden ve çizgisel bir üslupla verilmiştir (Res. 12). Düz çizgisel bir gövde, bu gövde üzerinde yükselen boyun ve boyundan öne doğru uzanan yine düz bir çizgiyle

gösterilmiş baş, hayvan figürlerinin genel karakteristiğini oluşturmaktadır. Ayrıca 7 numaralı resim kümesinde yer alan iki hayvan betiminde olduğu gibi gövdeden dışa uzatılan çizgiyle bazı örneklerde kuyruk vurgusunun da yapıldığı gözlemlenmiştir. Hayvan anlatımlarının yüksekliği 10-15 cm, genişlikleri ise 10-19 cm arasında değişmektedir. Genelde hayvanlar iki ayaklı olarak resmedilmiştir. Sadece bir hayvan betimlemesinde dört ayak gösterilmiştir. Olasılıkla bir hareketin vurgulandığı bu anlatımda hayvan figürünün ayakları üçgen formunda açılarak betimlenmiştir. Hayvan anlatımları içerisinde dikkat çeken diğer bir unsur da özellikle 7 numaralı resim kümesi içerisinde yer alan hayvan figürleri gövdelerinin orta aksından yükselen düz çizgidir. Hayvan anatomisiyle bağlantısı olmadığı açıkça görülen bu dik çizgilerin şematik biçimde verilmiş insan tasvirlerini sembolize ettiği düşünülmektedir. Genel kompozisyon içerisinde insan ve mekan anlatımlarıyla iç içe hayvan üstünde insan, hayvanın yanında insan ya da tekil olarak betimlenen hayvan figürlerinin bir avdan ziyade günlük yaşam içerisindeki yerleri burada vurgulanmış olmalıdır. Hayvan resimlerinde türlerine yönelik detayların çok az verildiği görülür. Ancak bazı örneklerde anlatım tarzlarından faydalanılarak bir tahmin yapmak mümkündür. Örneğin 6 numaralı resim kümesi içerisinde insan figürüyle yan yana verilen boynuzlu hayvanın bir yaban keçisi olduğu tahmin edilmektedir.

3.3. Doğal Peyzaj Anlatımları

Kaya resimlerinin doğu yöndeki başlangıç noktasında yer alan ilk küme içerisindeki anlatım birbiriyle bağlantılı iki farklı konudan oluşmaktadır. Betimlemelerin ilkinde kısmen dağınık boyama kalıntılarıyla takip edilebilen ve genel kontur çizgilerinden kütesel bir anlatım olduğu anlaşılan bir tasvir söz konusudur (Res. 14). Bu kütesel tasvirin üst çizgisinden itibaren, 37,5 cm genişliğinde devam ettiği gözükken ve sadece noktalama işaretleriyle vurgulanan ikinci bir resim alanı oluşturulmuştur. Bazı yerlerde düzensiz olmakla birlikte, genelde üst üste üç nokta şeklinde oluşturulan bu kuşak geniş bir yay çizerek açılır. Boyamanın genişlediği noktali alanın sonuna doğru bazı yerlerin kesik ve dağınık çizgilerle sonlandırıldığı görülür. Anadolu'da Neolitik Dönemde Çatalhöyük ve daha sonra Kalkolitik Dönemde Norşuntepe gibi yerleşimlerin duvar resimlerinde görülen doğal peyzaj anlatımlarının karakteristik bir biçimde noktali olarak vurgulandığı bilinmektedir⁹. Her iki örnek ışığında Tavabaşı kaya resimlerinin başlangıç noktasındaki bu anlatımın bir dağlık bölgeyi sembolize ettiği düşünülmektedir.

3.4. Mimari Betimlemeler

Tavabaşı kaya resimleri içerisindeki diğer bir grubu mimari anlatımlar olduğu düşünülen betimlemeler oluş-

turmaktadır (Res. 15-16). Genellikle insan ve hayvan kompozisyonlarıyla birlikte üçüncü kümeden itibaren karşılaştığımız bu betimlemeler farklı mimari formlarda verilmiştir. Bu anlatımların ilkinde, üçüncü grup içerisinde yer alan ikiye bölünmüş dikdörtgen formlu yapılar öne çıkmaktadır (Res. 15). Dalgali çizgilerle bir köşesi apsidale yakın verilen 10 x 13 cm ölçülerindeki bu yapıların içerisinde aynı zamanda düzensiz konumlandırılmış noktaların yer aldığı da görülür. Büyük olasılıkla bu noktalarla mekan bölümlemesi oluşturulmuştur. Mimari anlatım olduğu düşünülen diğer bir grup ise altıncı kümede yer almaktadır (Res. 16). 12 x 10 cm ölçülerinde kare planlı iki örnekten oluşan mimari anlatımlarda dik-kat çekici olan, bu yapıların üst kısmında üçe bölünmüş küçük mekanlar bulunmakta ve diğer örneklerdeki noktali bölümlemeler burada tercih edilmemiştir. Mimari anlatımlar içerisinde en dikkat çekici örnek 7 numaralı resim kümesinde verilmiştir. Alanın en üst noktasında konuşlanan betimleme diğer örneklerden farklı olarak mimari plandan ziyade bir cephe görüntüsünü içermektedir (Res. 12). Buna göre altta dikdörtgen bir mekan ve bu mekan üzerinde elips formuna yakın, iç kısmı düzensiz çizgilerle belirtilmiş bir örtü sistemi dikkat çekmektedir. Neolitik Dönemden itibaren kullanılan yapı kavramının bölgede nasıl algılandığı konusunda önemli veriler sunan bu resimle, olasılıkla basit bir kerpiç düzeneğiyle oluşturulmuş ve bitki dallarıyla örtülü bir üst döşeme sahip konutlar vurgulanmıştır.

Res. 14. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 1 Numaralı Resim Kümesi: Doğal Peyzaj Anlatımı / *Landscape Narrative in Group 1 on the Façade of Lower Cave.*

⁹ Hodder 2006: 162-63, Res. 67.

TLOS ANTİK KENTİ YAKINLARINDAKİ TAVABAŞI MAĞARASI KAYA RESİMLERİ

Res. 15. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 3 Numaralı Resim Kümesi: Mimari Betimlemeler / *Architectural Narrative in Group 3 on the Façade of Lower Cave.*

Res. 16. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 6 Numaralı Resim Kümesi: Mimari Betimlemeler / *Architectural Narrative in Group 6 on the Façade of Lower Cave.*

3.5. Soyut Resimler

Kaya resimleri içerisinde soyut düşünceye işaret eden farklı biçimlerdeki tasvirler de kullanılmıştır. Spiraller, özensiz daireler, düzensiz çizgi kümeleri ve stilize geometrik motifler olarak gruplanan bu anlatımların hemen hemen her küme içerisinde tercih edildiği görülür. Resim kompozisyonu içerisinde özellikle 3 ve 6 numaralı resim kümeleri arasında yoğunluk gösteren anlatımlar arasından en dikkat çekici olanı farklı boyutlarda resmedilen spiral betimlemeleridir (Res. 17). Başlangıç noktaları hem düz çizgiyle, bazı örneklerde ise içi boş bir yuvarlak şeklinde betimlenen spiraller genellikle iki sarmal yaptıktan sonra bitiş çizgileriyle başka figürlere bağlanmıştır. Spiral betimlemeleri dışında 5 ve 6 numaralı resim kümeleri içerisinde kullanılan bir başka anlatımı ters “U” formunun ortasına eklenen üçüncü çizgiyle şematik betimler oluşturur (Res. 8-9). Diğer tasvirlerden bağımsız biçimde resmedilen bu şekiller stilize edilmiş el figürlerini anımsatmaktadır. Ancak küme kompozisyonu içerisinde diğer anlatımlarla olan bağlantısı anlaşılammıştır. Benzer şekillere Göller Bölgesi boyalı seramikleri üzerinde sıkça

rastlanılır ve bu betimlemeler genel olarak soyut ve fantastik anlatımlar olarak yorumlanmaktadır. Tavabaşı kaya resimleri içerisinde sıkça tasvir edilen bir başka soyut figür, düz bir çizginin karşılıklı iki tarafına kısa çizgiler atılarak oluşturulan “tarak” formuna benzer motiftir. 3, 4, 5 ve 7 numaralı resim kümeleri içerisinde tercih edilen bu motif çoğunlukla bağımsız olarak tasvir edilmiş olmasına rağmen, beşinci küme içerisinde olduğu gibi spiral betimlemeleriyle bağlantılı olarak da kullanılmıştır. Farklı kümeler içerisinde bu motifin yatay, çapraz ya da dikey konumlarda yerleştirilmiş olması da dikkat çekicidir. Özellikle yedinci küme içerisinde yer alan örnek diğer benzerlerinden boyutu ve

Res. 17. Tavabaşı Aşağı Mağara Cephesindeki 5 Numaralı Resim Kümesi: Soyut Resimler / *Abstract Figures in Group 5 on the Façade of Lower Cave.*

genel yapısındaki farklılıklarla ayrılmaktadır. 13 x 24 cm ölçülerindeki motif dikey bir biçimde betimlenmiş olup uzun dikdörtgen gövde yapısı üzerine karşılıklı yerleştirilen yatay çizgilerden oluşturulmuştur. Ayrıca bu motif resim kompozisyonu içerisinde hayvan betimlemelerinin tam karşısına yerleştirilmiştir. Söz konusu motifin insan, hayvan ve mekân anlatımlarıyla birlikte kullanılmış olması bunun da bir hayvan figürü olabileceğini düşündürmektedir. Bunlardan başka kaya resimleri içerisinde karışık çizgi ve düzensiz noktalarla oluşturulmuş betimlemeler gibi içerikleri tam olarak anlaşılammayan pek çok soyut resimsel anlatım da bulunmaktadır.

4. SONUÇ

Tlos Antik Kenti teritoryumunda sürdürülen arazi araştırmaları esnasında Arsaköy yakınlarındaki Tavabaşı Mevkii'nde tespit edilen iki mağaradan birisi olan Aşağı Mağara, giriş cephesi üzerinde bulunan kırmızı boya ile yapılmış kaya resimleri Batı Anadolu kaya resim sanatı ile bağlantılı olan bilgilerimize yeni katkılar sağladığı görülmektedir. Genellikle Latmos Dağları çevresinde varlığına sıklıkla rastladığımız benzer kaya resimlerinin temsil ettiği bir geleneğin böylece güneye doğru Likya Bölgesi'ne kadar uzandığı da anlaşılmaktadır. Tavabaşı Aşağı Mağara kaya resimlerinde tespit edilen insan, hayvan, mimari ve doğa tasvirleri dışındaki bir takım soyut betimlemeler bölgenin prehistorik dönem insanların sanat anlayışı ve düşünceleri konusunda değerli bilgiler sunmaktadır. Burada ön plana çıkarılması ve cevaplanması gereken soru kaya resimlerine sahip Tavabaşı Aşağı Mağaranın ne amaçlı kullanıldığı konusudur. Diğer bir deyişle bu tür mağaraların açık hava tapınımı ile ilgili költ yerleşimleri olup olmadığı sorusu cevap bekleyen önemli bir tespittir. Genellikle mağara tipi yerleşimlerin periyodik olarak kullanıldığı yönünde önemli arkeolojik teoriler olmasına rağmen Tavabaşı Aşağı Mağaranın yıl boyu mu yoksa yılın belirli günlerinde kullanılıp kullanılmadığı sorusuna bu aşamada cevap vermek zordur. Ancak Aşağı Mağaranın içinde yapılan sondaj çalışması esnasında bu mağaranın Orta Kalkolitik Dönemde, 300 yılı aşkın bir süre boyunca kesintisiz olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Böylece Tavabaşı Mağarası kaya resimlerinin mağaranın ana kullanım dönemi olan Orta Kalkolitik Döneme ait olabileceği düşünülmektedir.

TEŞEKKÜR

Bu makale TÜBİTAK tarafından desteklenen 111K227 numaralı bilimsel amaçlı araştırma projesi kapsamında yapılan arazi araştırmaları sonucunda oluşturulmuştur.

KAYNAKÇA

- ESLICK, C. 1980. "Middle Chalcolithic Pottery from Southwestern Anatolia"; *American Journal of Archaeology* 4: 5-14.
- ESLICK, C. 1992. *Elmalı-Karataş I. The Neolithic and Chalcolithic Periods: Bağbaşı and the Other Sites*. Bryn Mawr.
- HODDER, I. 2006. *Çatalhöyük Leoparın Öyküsü: Türkiye'nin Antik Kasa-basının Gizemleri Günışığına Çıkıyor*. İstanbul.
- KORKUT, T. 2012. "Tlos 2010 Kazı Etkinlikleri", 33. Kazı Sonuçları Toplantısı Ankara: 453-474.
- KORKUT, T. 2013. "Tlos 2011 Kazı Etkinlikleri", 34. Kazı Sonuçları Toplantısı Ankara: 189-204.
- KORKUT, T. 2014. "Tlos 2012 Kazı Etkinlikleri", 35. Kazı Sonuçları Toplantısı Ankara: 103-118.
- KORKUT, T. 2015. *Tlos. Akdağların Yamacında Bir Likya Kenti*. İstanbul.
- KORKUT, T/İŞİN G/TAKAOĞLU, T. (baskıda) "Cave Habitations in Lycia: The Case of Tavabaşı near Tlos", *Communities in Transition: The Circum-Aegean Later Neolithic Stage (ca. 5000/4800-3200/3000 BC)* (Eds. S. Dietz/M. Mavridis/Z. Tankosiç/T. Takaoğlu). Athens.
- MELLINK, M.J. 1975. "Excavations at Karataş-Semayük and Elmalı", *American Journal of Archaeology* 79: 349-355.
- PESCHLOW-BINDOKAT, A. 2006. *Tarih Öncesi İnsan Resimleri – Latmos Dağlarındaki Prehistorik Kaya Resimleri*. İstanbul.
- TAKAOĞLU, T/KORKUT, T/ERDOĞU, B/İŞİN, G. 2014. "Archaeological Evidence for Ninth and Eighth Millennium BC at Girmeler Cave near Tlos in SW Turkey", *Documenta Praehistorica* 41: 11-118.

TÜBA-AR 18. SAYI HAKEMLERİ

Doç. Dr. Abdulkadir BARAN

(Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Arkeoloji Anabilim Dalı, MUĞLA)

Prof. Dr. Hacı Turgut ZEYREK

(Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölüm Başkanı, TRABZON)

Prof. Dr. Zeynep KOÇEL ERDEM

(Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, İSTANBUL)

Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ

(Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, ERZURUM)

Doç. Dr. Mustafa ÖZER

(Bahçeşehir Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İSTANBUL)

Prof. Dr. Yılmaz Selim ERDAL

(Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, ANKARA)

Prof. Dr. Şevket DÖNMEZ

(Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölüm Başkanı, İSTANBUL)

Prof. Dr. Aynur ÖZFIRAT

(İstanbul Aydın Üniversitesi, Tarih Bölümü, İSTANBUL)

Prof. Dr. Musa KADIOĞLU

(Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı ANKARA)

Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR

(İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı, İSTANBUL)

Prof. Dr. Mustafa ADAK

(Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Kültürleri ve Dilleri Bölümü, ANTALYA)

Prof. Dr. Gül IŞIN

(Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ANTALYA)

Doç. Dr. Erhan ÖZTEPE

(Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ANKARA)

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN

(Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ANKARA)

Prof. Dr. Gülsün UMURTAK

(İstanbul Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, İSTANBUL)

Doç. Dr. Daniş BAYKAN

(Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı, EDİRNE)

Yrd. Doç. Dr. B. S. Alptekin ORANSAY

(Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ESKİŞEHİR)

Yrd. Doç. Dr. Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT

(İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, İSTANBUL)

Doç. Dr. Özlem ÇEVİK

(Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, EDİRNE)

Doç. Dr. Mehmet IŞIKLI

(Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ERZURUM)

Yrd. Doç. Dr. Bülent ÖZTÜRK

(Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı, SAKARYA)

TÜBA-AR GENEL YAZIM KURALLARI

TÜBA-AR, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından yıllık olarak yayımlanan uluslararası süreli bir dergidir. Derginin yayın politikası, kapsamı ve içeriği ile ilgili kararlar (Türkiye Bilimler Akademisi –TÜBA) Akademi Konseyi tarafından belirlenen Yayın Kurulu tarafından alınır.

DERGİNİN KAPSAMI

TÜBA-AR dergisi ilke olarak, dönem ve coğrafi bölge sınırlaması olmadan arkeoloji ve arkeoloji ile bağlantılı tüm alanlarda yapılan yeni araştırma, yorum, değerlendirme ve yöntemleri kapsamaktadır. Dergi arkeoloji alanında yeni yapılan çalışmalara yer vermenin yanı sıra, bir bilim akademisi yayın organı olarak arkeoloji ile bağlantılı olmak koşulu ile kültürel miras yönetimi, koruma, doğa, fen ve diğer sosyal bilim alanları ile ilgili tüm uzmanlık alanlarında yeni yorum, yaklaşım, analizlere açıktır; bu alanlarda bir forum oluşturma işlevini de yüklenmiştir.

Kazı ve yüzey araştırmaları da dahil olmak üzere yeni yorum ve açılım getirmeyen, yalnızca malzeme tanıtımı içeren, kazı ön rapor niteliğindeki yazılar dergi kapsamının dışındadır. Ancak, kültür tarihi açısından önemli bir yenilik getiren, özgün buluntular “haber” olarak dergiye kabul edilebilir.

YAYIN İLKELERİ

Dergide basılmak için verilen yazılar Türkçe, İngilizce, Almanca ya da Fransızca olabilir; Türkçe yazılara İngilizce, diğer dillerde yazılmış olanlara da Türkçe ve İngilizce bir özet eklenmesi gerekmektedir. Resim alt yazıları, biri Türkçe olmak üzere mutlaka çift dilde yazılmalıdır. Anahtar sözcükler ve özetler ise, İngilizce ve Türkçe olan yazılarda Türkçe ve İngilizce olarak çift dilde, diğer dillerde yazılan makalelerde makale dilinin yanı sıra Türkçe ve İngilizce olarak üç dilde verilmelidir.

Yazarlar dergiye gönderdikleri makalenin özgün olduğunu, başka bir dilde dahi olsa makalenin daha önce yayımlanmadığını ya da yayımlanmak üzere bir başka dergiye gönderilmemiş olduğunu kabul etmiş sayılırlar.

TÜBA-AR hakemli bir yayındır. Gelen yazıların önkabulü üzerine yayın kurulu görüş bildirir ve hakem önerir. Her yazı en az iki hakeme gönderilir. Hakemlerin önerileri, eleştiri ve düzeltmeleri yazara hakem adı gizlenerek yollanır; yazarlar hakem görüşüne uymayı kabul etmek yükümlülüğündedir. Yazarların, gerekçe göstererek görüşlerinde ısrarcı olmaları durumunda yayın kurulu yeni bir değerlendirme yapar.

Hakem görüşleri doğrultusunda yayın kurulu tarafından basılabilir kararı verilen yazılar, yazı düzeni, yazım kuralları, kaynakça, görsel malzeme ile yazının ilişkilendirilmesi gibi konular da dahil olmak üzere gözden geçirildikten sonra, önemli bir aksaklık bulunmaz ise son gözden geçirme yayın koordinatörü tarafından yapılır.

YAZIM KURALLARI

Makaleler: Makale metni bilgisayar ortamında yazılmalıdır. Başlık iki kademeli kullanılabilir ve ikinci satıra yazılan başlık ‘alt başlık’ olarak değerlendirilir. Sayfa sayısı için belirli bir sınır bulunmamakla beraber üst sınır 50000 vuruş olarak kabul edilmektedir. Makaleler iki aşamalı olarak teslim edilmelidir; ilk olarak hakeme gönderilecek şekilde tek dosyada metin, kaynakça, düşük çözünürlükte görseller ve resim alt yazıları, ikinci aşamada, makalenin kabulünden sonra ise ayrı dosyalar halinde olmak üzere metin, kaynakça, yüksek çözünürlükte görseller ve resim alt yazıları olarak teslim edilmelidir. Metin, ‘microsoft word’ kelime işlem programında yazılmalıdır. Metin içindeki birinci derece başlıklar büyük harf bold, ikinci derece başlıklar büyük harf normal, üçüncü derece başlıklar sözcük ilk harfleri büyük olmak üzere küçük harf bold, dördüncü kademe başlıklar sözcük ilk harfleri büyük olmak üzere küçük harf ve italik yazılmalıdır.

Örnek yazılım:
 INTRODUCTION
 CULTURAL STAGES
 North-Central Anatolia
 İkiztepe

Metin içinde geçen yabancı sözcük ve terimler, örneğin 'in situ' italik olarak yazılmalıdır. Metin içinde Milattan Önce, Milattan Sonra gibi çok alışlagelmiş kısaltmalar dışında kısaltma kullanılmamalı ve açık yazılmalıdır. Ancak metinde çok sık geçen adlamalar, ilk olarak açık yazılıp yanında kısaltması parantez içinde belirtildikten sonra kısaltma olarak kullanılmaya devam edilebilir; örneğin Maden Tetkik Arama (MTA). Geçerli bazı kısaltmalar:

Milattan Önce'nin kısaltması: MÖ ve tarihten önce; örneğin MÖ 475

Milattan Sonra'nın kısaltması: MS ve tarihten önce; örneğin MS 456

Günümüzden önce: GÖ

Uyarlanmış (kalibre) tarihler: cal. M.Ö.; örneğin cal. MÖ 475

Belirli bazı dönem adları kısaltılabilir; örneğin Erken Tunç Çağı, ETÇ; Geç Demir Çağı, GDC

Bölge adlarının ilk harfleri büyük yazılmalı; örneğin İç Anadolu, Orta Amerika, Güneydoğu Anadolu, Orta Asya, Yakın Doğu gibi. Aynı şekilde yer, coğrafya ve kurum adlarının da ilk harfleri büyük yazılır; örneğin Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Barbaros Bulvarı, Kızılırmak, Fırat Nehri, İstanbul Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu gibi.

Görseller: Resimler dijital olmalıdır. Görsellerin yüksek çözünürlükte ve imaj boyutunun büyük olması gerekmektedir. Genelde 20 sayfalık bir metin için 6-8 resim sayfasına girecek şekilde tercihen 15 resim üst sınırdır. Yazı hangi dilde olursa olsun resim alt yazıları biri Türkçe olmak üzere mutlaka çift dilde yazılmalıdır. Görsellerde ve metin içi göndermelerinde tek bir numaralandırma uygulanmalıdır. Fotoğraf, resim, çizim hepsi Res.1,2,3... / Fig. 1,2,3... olarak sıralanmalı ve metnin sonunda verilmelidir. Tablo-çizelgeler, görsellerden ayrı olarak Çizelge 1,2,3.../ Table 1,2,3... olarak numaralandırılmalı ve metin sonunda verilmelidir.

Her türlü görsel malzemenin sayfa mizanpajında rahat kullanılabilmesi için, yatay ya da dikey A4 normun oranlarına uygun olması gerekmektedir.

Yazara/yazarlara ait olmayan görsellerin kaynağı belirtilmeli, yayım için telif hakkı anlaşması gerektiren googleearth gibi görseller kullanılmamalıdır.

Dipnotlar: Dipnotlar aşağıdaki örneklerdeki gibi olmalıdır;
 Özgüç 1978, Garstang/Gurney 1959; Forlanini 2007: 151.

Kaynakçada verilen tüm kaynaklara metinde gönderme yapılmalıdır.

Kaynakça yazım kuralları aşağıdaki gibidir:

Makale:

ALKIM, U.B. 1979.

"İkiztepe Kazısı 1978 Çalışmaları", Belleten XLIII/72: 890-892.

Kitap Bölümü:

HAMSHERE, J.D. 1987.

"Data Sources in Historical Geography", Historical Geography: Progress and Prospect (Ed. M. Pacione). London: 46-69.

Kitap:

HAZENBOS, J. 2003.

The Organisation of the Anatolian Local Cults During the 13th Century B.C. Leiden.

BRYER, A/WINFIELD, D. 1985.

Byzantine Monuments and Topography of Pontus. Washington.

PUBLICATION RULES

TÜBA-AR (Turkish Academy of Sciences, Journal of Archaeology) is an international periodical that is published annually by Turkish Academy of Sciences. The Editorial Board appointed by the TUBA Academy Council makes the decisions as to the publication policy, extent and content of the journal (Turkish Academy of Sciences - TÜBA).

SCOPE OF THE JOURNAL

The journal TÜBA-AR principally involves new research, comment, evaluation and methods conducted in the field of archaeology and in archaeology-related fields without any periodic and geographic area restriction. The journal includes newly conducted studies in the field of archaeology, but as a science academy house organ, it is also open to new comments, approaches and analyses in the areas of expertise like cultural heritage management, protection, nature, science and other fields of social science as long as these areas are related to the archaeology.

Excavational working paper-like reports which only offer a material advertisement or lack of new comments and initiatives about excavation and surface research lie beyond the scope of the journal. However, unique findings that break new ground in terms of cultural history can be accepted to the journal as “news.”

EDITORIAL PRINCIPLES

The manuscripts may be in Turkish, English, German or French; for Turkish manuscripts an English summary must be added and for the manuscripts that are written in other languages, both a Turkish and an English summary must be provided. The official subtitles must certainly be written in two different languages, one of which is to be Turkish. The keywords and summaries for English and Turkish manuscripts must be offered in Turkish and English; the manuscripts written in other languages must be provided in Turkish and English, as well, apart from the source language of the manuscripts.

The authors are assumed to acknowledge that the manuscripts they write for the journal are authentic and have never been published previously even in another language or have not been submitted for publication elsewhere.

TÜBA-AR is a refereed journal. The editorial board expresses an opinion about the preliminary acceptance of the manuscripts and hand it over to the referees. The manuscripts are referred to at least two referees. The suggestions, criticism and corrections made by the referees are redirected to the authors provided that the referees' names remain anonymous; the authors are obliged to take referees' consult. In case the authors are insistent upon their own manuscripts, the editorial board re-evaluates them.

In accordance with the referees' opinions, the manuscripts cleared for publication by the editorial board are reviewed for their format, spelling rules, references and visual materials; the final assessment is conducted by the editorial coordinator provided there is no crucial defect.

SPELLING RULES

Articles: The articles should be prepared in computer environment. Titles up two lines are allowed; the first line as the 'Title' and the second line as the 'Sub-Title.' Although there is no exact limit on the length of the articles, the average length should not exceed 50000 characters. The articles should be delivered in two phases: first, in a single file, with references and low-resolution illustrations and image subtitles, then in the second phase, once they are cleared for publication, they should be presented in separate files with the text itself, references, high-resolution illustrations and image subtitles. The texts should be prepared in a Microsoft Word processing format. The titles in the texts should be written in bold capitals, the subtitles in capitals, third degree titles in bold, in lower case except for the first letter of the words, and the fourth degree titles in italics, in lower case except for the first letter of the words.

Example:

INTRODUCTION

CULTURAL STAGES

North-Central Anatolia

Ikiztepe

Foreign words and terms found in the texts like “in situ” should be written in italics. Except for the conventional abbreviations like “Before Christ” and “Anno Domini” the abbreviations should not be used and the term should be written in full length. However, frequently-used expressions should first be written in full length with the abbreviations in parentheses, then the abbreviated forms can be used for the rest of the text; for example, General Directorate of Mineral Research and Exploration (MTA). Valid abbreviations:

Abbreviated form of Before Christ: BC and the date, e.g. 475 BC

Abbreviated form of Anno Domini: AD and the date, e.g. AD 456

Before present: BP

Calibrated dates: cal. BC; e.g. cal. 475 BC

Certain period names can be abbreviated; for example, Early Bronze Age, EBA; Late Iron Age (LIA)

The first letter of region names should be in capitals; for example, Central Anatolia, Central America, South-east Anatolia, Central Asia, Near East, etc. Similarly, the first letter of place names, geographic and institutional names is in capitals; e.g. Europe, Mediterranean Region, Barbaros Bulvarı, Kızılırmak, Euphrates, Istanbul University, Turkish Historical Society, etc.

Illustrations: The visuals should be in digital format. They should be in high-resolution and the image size should be large. The maximum image number should be 15 in the way that 6-8 images should be selected for print for a 20-page text. No matter what the language of the text is, one of the image subtitles should definitely be in two different languages, one of which is to be Turkish. All the illustrations and intra-textual references should be numbered in the same format. Pictures, images, drawings, etc. should be numbered as Pic.1,2,3..... /Fig. 1,2,3... and given at the end of the text. Apart from the illustrations, tables-charts should be numbered as Chart 1,2,3.../Table 1,2,3.... and given at the end of the text.

Every kind of illustrations, whether in horizontal or vertical form, should be suitable for A4 format sizes in order to be used comfortably in the page lay-out.

All the illustrations that may or may not belong to the author should be credited and the ones that require a copyright agreement like googleearth should not be used.

Footnotes: The footnotes should be given as in the examples:

Özgüç 1978, Garstang/Gurney 1959; Forlanini 2007: 151

All the resources presented in the references should make a reference within the text.

Rules for Reference List:

Article:

ALKIM, U.B. 1979.

“İkiztepe Kazısı 1978 Çalışmaları”, Belleten XLIII/72: 890-892.

Book Section:

HAMSHIRE, J.D. 1987.

“Data Sources in Historical Geography”, Historical Geography: Progress and Prospect (Ed. M. Pacione). London: 46-69.

Book:

HAZENBOS, J. 2003.

The Organisation of the Anatolian Local Cults During the 13th Century B.C. Leiden.

BRYER, A/WINFIELD, D. 1985.

Byzantine Monuments and Topography of Pontus. Washington.